

11. Regionální aspekt podnikatelského prostředí

- **Podnikatelské prostředí je regionálně diferencované objektivně** Za regionální aspekt podnikatelského prostředí v zemi lze pokládat některé z dosud rozebíraných faktorů. V ČR je regionálně podmíněn např. mzdový vývoj, zčásti i kvalita pracovní síly a rezervy v jejím počtu. Mimoto existují regionální rozdíly v rozsahu a kvalitě vybudované infrastruktury (energetické, komunikační, aj.), v cenách pozemků¹. Naopak institucionální rámec podnikatelského prostředí je dán právní úpravou a pokud neexistují výjimky, je v celé zemi stejný.
- **Rychlý vývoj středních Čech, celkově stagnace Karlovarska** Studie MasterCard česká centra rozvoje², na níž participovala Vysoká škola ekonomická, uvádí, že „většina regionů nabírá na síle, mnohde přetrvávají dlouho neřešené problémy“.

V posledních deseti letech prošly podle studie „nejbouřlivějším vývojem“ Střední Čechy. Na síle začíná nabírat i Moravskoslezský kraj. Naproti tomu Jižní Morava ztrácí, a to především pomalým rozvojem na venkově. Ambivalentní je ale například vývoj na Karlovarsku – to zůstává jako celek na stejné úrovni s bohatými a rozvíjejícími se Karlovými Vary a velmi chudým venkovem.

- **Firmy v regionech podle ekonomické přidané hodnoty** O úspěšnosti podnikání v regionech může jen orientačně vypovědět tabulka (příloha) zachycující firmy podle velikosti ekonomické přidané hodnoty zpracované agenturou Čekia. Tento indikátor vypovídá o tom, zda firmy vytvářejí ekonomickou přidanou hodnotu pro své vlastníky, nebo zda hodnotu vloženou investorem naopak ničí. Přehled v příloze uvádí část zisku po zdanění, který převyšuje náklady na kapitál.
- **Regiony a evropské fondy** Relativně novým faktorem podnikatelského prostředí z regionálního pohledu je dostupnost peněz z evropských fondů. Ta je vázána na jejich ekonomickou vyspělost (resp. nevyspělost). Podpora směřuje – podle kohezní politiky EU – k tomu, aby se ekonomické a sociální rozdíly v zemi přibližovaly k průměrným hodnotám v EU.
- **Sídla firem v Praze zvyšují její HDP a působí na disparitu mezi regiony ČR** Regionální disparity se prohloubily z „nových“ zemí především na Slovensku vlivem alokace přímých investic do malého počtu lokalit. To je z tohoto pohledu i případ České republiky, kde ho doprovázela od roku 2004 do roku 2008 silná ekonomická aktivita ve všech regionech. Především je však česká regionální disparita určována výsádním postavením hlavního města - zatímco v roce 2002 činil HDP na hlavu za všechny regiony ČR 70,4 % úrovně EU 27 a v roce 2008 pak 80 %, Praha dosahovala 147,4 %, resp. 172,5 % (Praha představovala podle údajů Eurostatu v roce 2006 desátý nejrozvinutější region celé EU 27 z celkového počtu přibližně 280 NUTS II).
Podle regionálních údajů za rok 2008 se výrazné zpomalení ekonomické aktivity ve druhé polovině roku promítlo do všech krajů s výjimkou Severozápadu a Střední Moravy, kde relativní pozice v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 dokonce stoupla (tabulka 2). Regiony s nejnižším relativním HDP tak počátek krize fakticky nepostihl.

¹ Poptávka zahraničních firem po sídlech v České republice v dobách před krizí způsobovala, že mnoho z nich zde v minulosti zakládalo firmy proto, aby se dostaly k nemovitostem.

² Studie hodnotila kraje a města podle několika desítek ukazatelů, které se týkají sociálního i ekonomického rozvoje. Mezi ukazatele patřil počet zahraničních investorů, vývoj počtu obyvatel, vědců, lékařů či nezaměstnaných, možnosti trávení volného času, kulturního vyžití, ale i kvalita ovzduší či dopravy

Tabulka č. 2: HDP na obyvatele podle regionů v ČR v PPS (v %, průměr EU 27=100, regiony NUTS II)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká republika	70,4	73,5	74,9	75,8	77,7	80,3	80,0
Praha	147,4	154,3	154,3	158,3	163,3	172,6	172,5
Střední Čechy	67,1	69,3	71,2	69,8	73,4	75,4	73,6
Jihozápad	63,9	67,0	69,4	69,8	71,4	71,2	70,6
Severozápad	56,2	60,1	60,7	60,4	61,2	60,2	62,5
Severovýchod	61,5	62,9	63,7	64,3	64,9	66,0	64,5
Jihovýchod	63,6	66,7	67,0	67,5	69,4	71,9	71,7
Střední Morava	56,1	58,2	59,2	59,2	60,3	62,4	62,8
Moravskoslezsko	54,2	57,0	61,4	64,2	64,7	67,6	67,4

Pramen: ČSÚ